

Parmak izi sicilleri nasıl ve niçin tutulmalı?

Parmak izlerinin adli olayların aydınlatılmasında ne kadar önemli olduğu, yüzyıldan fazla bir süredir insan oğlu tarafından bilinmektedir. Bugün, parmak izi teknolojisinin geldiği aşama, akıl almaz boyutlardadır. Görünmeyen parmak izlerinin alınmasında çok yeni ve başarılı metotlar keşfedilmiştir. Oluşturulan veritabanları ile saniyelerle ölçülen zaman birimlerinde binlerce parmak izi karşılaştırması yapmak mümkün olabilmektedir. Parmak izinin bilinen en yaygın delil olması, suç işleme eğiliminde olan kimselerin suç işlerken parmak izi bırakmama gayreti içine sokmakta; bu da olay yerlerinde parmak izi elde etme oranını azaltmaktadır. Bununla birlikte, parmak izi teknolojisinin bu denli gelişmesi, delil olarak parmak izlerinin önemini daha da artırmaktadır.

Asıl problem, parmak izlerinin alınması değil, parmak izi kayıtlarının kullanılmasıdır.

Türkiye'de kişilerin parmak izleri adli, idari ve önleyici amaçlı olmak üzere çeşitli nedenlerle alınmaktadır (PVSK m. 5). İdari ve önleyici amaçlı parmak izlerin alınmasında kişiler açısından bir sorun bulunmamaktadır. Bununla birlikte, parmak izi kayıtlarının sabıka kaydı anlayışıyla yapılması ve kayıtların sanki sabıka kayıtlarıymış gibi kullanılması, adli amaçla parmak izi alma konusunda bir takım sorunlar yaşanmasına neden olmaktadır.

Güvenlik soruşturmasıyla görevli birimler, araştırmalarını yaparken kişilerin parmak izi kaydı olup olmadığını araştırmaktadırlar. Oysa bir kimsenin salt parmak izi kaydının alınması onun suçlu olduğunu göstermediği gibi, Emniyet mensubu olmasına da mani olmamalıdır. Parmak izlerinin bu amaçla kullanımı, toplumdaki bireyler arasında fişlenme, sabıkaalanma hissiyatı uyandırmaktadır. Ayrıca kimi insanların bir şekilde parmak izleri kaydı alındığından mağdur olmaları, örneğin ruhsat almaları, bir işe girmekte güçlük çekmeleri parmak izi sicillerinin tutulmasına karşı tepkileri daha da artırmaktadır. Parmak izi alma hususlarını da düzenleyecek olan yeni yönetmelikte bu konu hassasiyetle ele alınmalıdır. Kanımızca, parmak izi alınacak şahıslar hakkında bir kısıtlamaya gidilmemeli, bilakis bu konu genişletici bir anlayışla düzenlenmelidir. Bu düşünce ilk etapta çok ilkel bir yaklaşım olarak değerlendirilebilir. Ancak bu konudaki sorun iyi teşhis edildiğinde; asıl problemin parmak izlerinin alınması değil, parmak izi kayıtlarının kullanılması olduğu fark edilecektir.

Suç işlediği şüphesiyle hakkında kolluk tarafından tahkikat evrakı düzenlenen ve cumhuriyet savcılıklarına sevk edilen kişilerin kaydı GBT veritabanına aktarılmaktadır. Parmak izi alınacak kişiler ile GBT kaydı alınacak kimseler hemen hemen

örtüşmektedir. Aradaki fark sadece idari ve önleyici nedenlerle alınan parmak izi kayıtlarıdır. Zaten bu konuda da bir sorun yaşanmamaktadır. Dolayısıyla GBT sorgulamasıyla elde edilebilecek bir bilginin aynı zamanda parmak izi kayıtlarından sorulması, vakit kaybına neden olduğu gibi, parmak izi sicillerinin tutulmasına yönelik tepkileri artırmaktadır.

Bu nedenle, parmak izi kayıtlarının hiçbir adli ve idari tahkikatta kullanılmayacağına dair kesin bir kural getirilmelidir. Ayrıca AFİS'in ülke çapında kullanılmaya başlamasıyla, lüple parmak izi tarama döneminde parmak izi uzmanının işini kolaylaştıran suç bilgilerine gerek kalmayacaktır. Örneğin bir kasa hırsızlığı olayında elde edilen parmak izlerinin öncelikle kasa hırsızlığı yapmış şahısların parmak izi kayıtları arasından araştırılması, araştırmacıya büyük kolaylık sağlar. Oysa AFİS'le birlikte buna gerek kalmayacaktır. Dolayısıyla sahte kimlik araştırması dışında kişilerin tekrar tekrar parmak izlerinin alınmasına, örneğin ek suç bildirme belgesine de gerek kalmayacaktır. Bu olay yeri inceleme birimlerine önemli ölçüde zaman kazandıracak ve olumsuz tepkileri azaltacaktır.

İsparta'da Ekim 2003'ten itibaren adli amaçlı parmak izi alınması cumhuriyet savcısının talimatı ile yapılmaktadır. Adli kolluk tarafından hakkında tahkikat yapılan ve PVSK madde 5'te yazılı suçlardan birini işlediğinden şüphelenilen herkesin değil; sadece hakkında kamu davası açılması kesinleşenlerin parmak izi alınmaktadır. Yani mevzuat eksiksiz uygulanmaktadır. Bununla birlikte, şüpheli olarak yakalanan kimselerin parmak izlerinin kayıt altına alınmaması, veritabanının sınırlı bir şekilde genişlemesine neden

olmaktadır. Özellikle suç işlemeye yeni başlayan şahısların suçüstü yakalanana kadar parmak izi kayıtlarının alınmaması faili meçhullerin artmasına neden olmaktadır. Bu hususta en kolay çözüm, parmak izi kaydının alınması için makul şüphenin yeterli olması ve parmak izi kayıtlarının katiben bir soruşturmaya konu edilmemesidir.

Parmak izi kayıtlarının hiçbir adli ve idari tahkikatta kullanılmayacağına dair kesin bir kural getirilmelidir

Parmak izi alınacak kişiler

Polisin parmak izi ve fotoğraf alma yetkisi, PVSK madde 5 ile bu madde hükümleri kapsamında çıkarılan EMNİYET TEŞKİLATI PARMAK İZİ TEKNİK HİZMETLERİ YÖNETMELİĞİ madde 12'ye dayanmaktadır. Bu hal çerçevesinde bir kimsenin parmak izi ve fotoğrafı alınabilmesi için hakkında adli işlem yapılması gereken suçlar ve suç maddeleri şöyledir:

" AĞIR CEZA GEREKTİREN SUÇLARIN ZANLI VE MAHKUMLARI

- TCK 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139: Bölücülük ve vatan hainliği, devletin uluslar arası şahsiyetine karşı cürümler.
 - TCK 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 156, 157, 158, 159, 161, 162: Yıkıcılık, devlet kuvvetleri aleyhinde cürümler.
 - TCK 168, 169, 171, 172: Silahlı Çete suçları.
(Ayrıca 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında ağır cezayı gerektiren suçlar)
 - TCK 179, 180: Tehditle ve zorla adam kaçıрма,
 - TCK 202: Zimmet,
 - TCK 205: İhalede irtikap,
 - TCK 208: İhaleye fesat karıştırma,
 - TCK 209: İrtikap, - TCK 211, 212, 213, 214, 216: Rüşvet,
 - TCK 243: İşkence,
 - TCK 264: İzinsiz bomba ve patlayıcı imal etmek ve yurda sokmak, bunlarla eylem yapmak.
 - TCK 285: İftira (ağır ceza gerekirse),
 - TCK 286: Yalan yere şahitlik veya yemin etme (ağır ceza gerekirse),
 - TCK 291: Zorla, hileyle veya menfaat karşılığı yalan yere şahitlik veya yemine azmettirme,
 - TCK 298, 299, 301, 302, 305: Hapishaneden firar ve firara yardım etme,
 - TCK 311: Suça tahrik,
 - TCK 313: Cürüm işlemek için teşekkül oluşturma,
 - TCK 369, 370: Kasten yangın çıkarma.
 - TCK 372: Patlayıcı madde ile sabotaj.
 - TCK 373, 374, 376: Kasten su baskını çıkarma.
 - TCK 377: Gemileri ateşe verme.
 - TCK 378: Devlet binasını yakma.
 - TCK 379: Deniz fenerleri ile işaretlerini yok etmek, yerlerini değiştirmek.
 - TCK 382, 383: Kasten yangın, su baskını vs yolu ile ölüme sebebiyet verme veya hayati tehlikeye sokma.
 - TCK 384: Uçak korsanlığı.
 - TCK 385, 386: Demir yolunu tahrip ve bu nedenle ölüm ve yaralanmaya sebebiyet verme.
 - TCK 389: Dikkatsizlik ve tedbirsizlik veya nizamla uymama suretiyle demiryolunda kazaya sebebiyet verme.
 - TCK 394: Halkın suyuna ve yiyeceğine zehir karıştırma veya bozma.
 - TCK 400: Doktorun, eczacının vs meslek erbabının tecrübesizlik veya nizamla uymayarak, 395, 396, 398. maddedeki suçları işlemesi.
 - TCK 403, 404, 406, 407, (409, 410): Her türlü uyuşturucu imalatı, saklanması, taşınması, kullanılması ve satılması.
 - TCK 414, 417: 15 yaşından küçüğün ırzına geçme.
 - TCK 416, 417: 15 yaşını bitirmiş birinin ırzına geçme.
 - TCK 418: Tecavüz ederek ölüme sebebiyet verme.
 - TCK 429, 430, 431: Şehvet hissi ile kız, kadın ve erkek kaçırmak.
 - TCK 439: Kaçırılan kız, kadın ve erkeğin yaralanmasına ve ölümüne sebep olmak.
 - TCK 448, 449, 450, 451, 452: Adam öldürme cürümleri.
 - TCK 454: İntihara teşvik.
 - TCK 456/3: Müessir fiil (etkili eylem).
 - TCK 468: Çocuk düşürme ve düşürtme.
 - TCK 473: Çocukları veya kendini idareye muktedir olmayanları veya tehlikede bulunanları kendi haline terk etme cürümleri.
- " AMMENİN İTİMADI ALEYHİNE CÜRÜMLERİN ZANLI VE MAHKUMLARI
- TCK 216, 317, 318, 319, 320, 323, 324, 325, 327, 328, 329, 331: Kalpazanlık ve sahte para taşıma suçları.
 - TCK 332, 333, 335, 336, 337, 338: Damga ve mühürlerde sahtekarlık.
 - TCK 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349: Resmi ve özel evrakta sahtekarlık.
 - TCK 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357: Nüfus cüzdanı, nüfus tezkeresi, pasaport, ruhsatname, ilmuhaber, şahadetname ve beyannamelerde sahtekarlık.
 - TCK 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368: Ticaret ve sanayi ve müzayedeye hile ve fesat karıştırma.
- " MAL ALEYHİNDE İŞLENEN CÜRÜMLERİN ZANLI VE MAHKUMLARI
- TCK 491, 492, 493, 494: Hırsızlık.
 - TCK 495, 496, 497, 498, 499, 500: Yağma ve yol kesme ve adam kaldırma suçları (gasp).
 - TCK 503, 504, 505: Dolandırıcılık
 - TCK 506, 507: Hileli iflas.
 - TCK 508, 509, 510, 511: Emniyeti suiistimal.
 - TCK 512: Eşyayı cürmiyeyi satın almak ve saklamak.
 - TCK 513, 514, 515: Hakkı olmayan yerlere tecavüz (arazi işgali) cürümleri.
 - TCK 516, 517, 518, 519, 520, 521: Nas-ı ızzar (mala zarar verme) cürümleri.
 - TCK 521/a, 521/b: Karşılıksız yararlanma.

" HER NEVİ KAÇAKÇILIK SUÇUNUN ZANLI VE MAHKUMLARI

- 213 Vergi Usul Kanunu
- 551 Markalar Kanunu
- 1163 Kooperatifler Kanunu
- 1177 Tütün ve Tütün Tekeli Kanunu
- 1262 İspençiyari ve Tıbbi Müstahzarlar Kanunu
- 1567 Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkındaki Kanun

- 1593 Umumi Hıfzıssıhha Kanunu
- 1615 Gümrük Kanunu
- 1918 Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanun
- 2004 İcra İflas Kanunu
- 2313 Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanun

- 2489 Kefalet Kanunu
- 2813 Telsiz Kanunu
- 2863 Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu
- 3167 Çekle Ödemelerin Düzenlenmesi ve Çek Hamilinin Koruması Hakkında Kanun

- 3213 Maden Kanunu
- 3298 Uyuşturucu Maddelerle İlgili Kanun
- 5590 Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret odaları, Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanunu

- 5682 Pasaport Kanunu
- 6136 Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun

- 6831 Orman Kanunu
- " MAZANNAİSU ŞAHİSLAR

" YABANCI ÜLKELERDEN TÜRKİYE'YE KAÇANLAR

" YABANCILARDAN, TÜRKİYEDE İKAMET EDİP DE KANUN DAİRESİNDE HAKLARINDA UZAKLAŞTIRMA, KOVMA VE İHRAÇ İŞLEMİ YAPILANLAR

" MEMLEKET DAHİLİNDE YETKİLİ MERCIİN EMRİ İLE BİR YERDEN BAŞKA BİR YERE NAKLONULANLAR

" UMUMİ KADINLAR, BEYAZ KADIN TİCARETİ, UMUMİ KADIN PATRONLUĞU, UMUM EVİ VE BİRLEŞME YERİ SAHIPLERİ

" HÜVİYETLERİNİ İSPAT EDEMEYENLER

" CUMHURİYET SAVCILIKLARI İLE ADLİ VE ASKERİ MAHKEME TARAFINDAN BİR MESELENİN TETKİK VE TAHKİKİ İÇİN PARMAK İZİ VE FOTOĞRAFLARININ ALINMASI GEREKLİ GÖRÜLENLER

" AYRICA YÖNETMELİK HÜKÜMLERİ KAPSAMINDA;

' TÜRK CEZA KANUNUNUNDA YER ALAN BAZI CÜRÜMLER;

- TCK 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251: Efrada karşı suumuamele suçları.

- TCK 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264: Hükümete Karşı Şiddet veya Mukavemet ve Kanunlara Muhalefet cürümleri.

- TCK 296: Cürüm işleyenleri saklamak ve cürüm delillerini yok etmek.

- TCK 415, 417: 15 yaşını bitirmeyen küçüğün ırzına tasaddi.

- TCK 435, 436: Fuhsiyata tahrik.

- TCK 445, 446, 447: Nesep cürümleri.

- TCK 453: Annenin şerefini kurtarmak maksadıyla yeni doğan çocuğunu öldürmesi.

- TCK 455: Taksirle adam öldürme (Trafik Kazaları hariç).

- TCK 456, 457: Müessir fiil.

' TÜRK VATANDAŞLIĞINDAN DÜŞÜRÜLENLER

' KİMLİĞİ BELİRSİZ ÖLÜLER

Türkiye'nin ilk entomolojik vakası

5 Ağustos 2003 tarihinde Isparta ilinde şehir merkezinde bir erkek şahsın kendi evinde ölü olarak bulunduğu anons edildi. Bunun üzerine olay mahalline intikal eden Olay Yeri İnceleme görevlileri çürümeye ve kokuşmaya başlamış bir ceset ile karşılaştılar. Cesedin yaklaşık 10-12 günlük olduğu tahmin edildi. Parmak uçları böcekler tarafından tamamen yenmişti ve karın bölgesi tamamen larvalarla doluydu. Adli Tıp Kurumu'na gönderilen cesedin yapılan

incelemesinde bıçak darbeleriyle öldürüldüğü ortaya çıkmıştır. Cesedin farklı yerlerinden ve çeşitli boyutlarda alınan entomolojik örneklerin bir kısmı öldürülerek %70'lik alkol çözeltisinde bekletilmeye alınmış, diğer grup hayvan dalağı ile doğal ortamda gelişmeye bırakılmıştır. Örnekler incelenmek üzere Ankara Üniversitesi Adli Tıp Anabilim Dalına gönderilmiştir.

Entomoloji Laboratuvarında Adli entomoloji uzmanı Dr. Nihal Açıkgöz tarafından yapılan incelemede, H.A.'nın cesedin bulunuşundan 8 ila 11 gün önce, yani 23-26 Temmuz tarihlerinde öldüğü sonucuna varılmıştır. Soruşturma bu tarihler dikkate alınarak yoğun bir şekilde devam etmektedir.

